

naar 'eenheid' (want dit was 't) of naar 'meer eenheid' klonk ons overal in de oren.¹ Het bestuur van de bond kreeg evenwel steun van de geestelijkheid, de pater die als geestelijk adviseur van de bond optrad, schreef een brochure waarin het eenheidsstreven werd afgewezen, en eind '44 had de bond op een totaal aantal van misschien vijf-en-twintig-duizend (werkende en niet-werkende) mijnwerkers weer ruim negenduizend leden.

Niet alleen in Zuid-Limburg werd de roep naar eenheid vernomen. Eenheid was, zo leest men in het verslag van een der NVV-bonden, een 'toverwoord' dat 'heel wat gemoederen in heftige beweging bracht.'² Zo ook in Eindhoven. Het RKWV en het NVV meldden er zich begin oktober weer present, maar de vroegere leden lieten het afweten. Het RKWV richtte een Comité van Actie op. 'Zolang de bisschoppen van Nederland geen andere richtlijnen geven, blijven', aldus een vermaan van rector Martin, 'de richtlijnen van voor juli 1941 van kracht. Onze katholieke arbeiders behoren . . . lid te zijn (ook nu) van de katholieke organisaties.'³ Het vermaan had geen succes. Vervolgens sloten de 'oude' vakbonden zich ook in Noord-Brabant duidelijk aaneen: in Eindhoven richtten zij een Raad van Overleg op en in het gehele bevrijde Zuiden een Raad van Vakcentrales; daarvan werd van Lienden (NVV) voorzitter, Hagoort (CNV) vice-voorzitter en F. Hoogers (RKWV) secretaris. De samenwerkende vakcentrales gingen zelfs een gemeenschappelijk orgaan uitgeven, *Herrijzing*, waarvan het eerste nummer medio november verscheen – het werd huis aan huis in Eindhoven verspreid waar overigens in die tijd nog geen enkele eenheidsvakbond bestond. De eerste, een bedrijfsbond, werd opgericht in december, bij Philips; men had er de meningen van de arbeiders gepeild en daarbij was gebleken dat 95% hunner voorstander was van een eenheidsorganisatie (tevorens hadden enkele tientallen vakbonden van de drie verschillende richtingen leden gehad onder de werknemers van Philips). Voorzitter van de eerste bedrijfsbond (die bond werd door de directie erkend en deze weigerde tot april '45 alle contact met de 'oude' bonden) werd een oud-CNV'er. 'Hoeveel werknemers van de n.v. Philips bij deze bond aangesloten zijn geweest, is', aldus van Oudheusden en Verboom, 'niet bekend. Eén ding staat vast: van december 1944 tot tenminste maart 1945 waren er aanzienlijk meer leden bij deze bond aangesloten dan bij de oude bonden.'⁴

¹ A.v., p. 31. ² Ned. Bond van Arbeiders in het Landbouw-, Tuinbouw- en Zuivelbedrijf: *Verslag 1945-1946*, p. 47. ³ Aangehaald in van Oudheusden en Verboom: *Herstel- en vernieuwingsbeweging in het bevrijde Zuiden*, p. 181. ⁴ A.v., p. 175.